

Innst. S. nr. 198

(2001-2002)

Innstilling fra utenrikskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg, Haakon Blankenborg og Gunhild Øyangen om opprettelse av et folkefond for palestinske flyktninger

Dokument nr. 8:112 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen opprette et folkefond for de palestinske flyktningene, og bidra med et betydelig beløp. Det norske folk inviteres til å bidra."

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Bjørn Jacobsen, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, er enig i at "den fastlåste situasjonen i Midtøsten ser ut til å behøve kraftfulle internasjonale initiativ for at partene skal komme ut av det nåværende uføret".

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener imidlertid at det vil være å foregripe begivenhetene hvis man skal starte forhandlingene om et "sluttoppgjør" samtidig med at man inngår en våpenhvile.

Flertallet mener at et såkalt "sluttoppgjør" vil være et viktig element i en helhetlig tilnærming til sluttstatusforhandlinger. Partene er imidlertid svært langt unna slike forhandlinger pr. i dag. Å skape meka-

nismer for et "sluttoppgjør" synes derfor prematurlt, og vil føre til at de summer som blir bevilget til dette formålet vil bli stående ubrukt, kanskje i flere år fremover.

Den dagen en fredsavtale foreligger, vil betydelige midler måtte stilles til rådighet fra det internasjonale samfunnet i denne sammenheng. Midlene vil kunne gå til en rekke typer erstatninger:

Erstatning for tapt bolig, landeiendom, innbo, erstatning for tort og svie, erstatning for at man velger å forbli i vertslandet der man har bodd siden man ble flyktning, støtte for at man velger å etablere seg i et tredjeland. Enkelte vertsland har også meldt at de vil kreve erstatning for å ha huset flyktningene, og det kan tenkes en form for støtte til tredjeland som sier seg villige til å ta imot palestinske flyktninger som del av en sluttstatusløsning.

Spørsmålet om erstatning er med andre ord svært komplisert. Norge har i en årrekke støttet FAFOs arbeid for å fremskaffe data om de palestinske flyktningene. Disse dataene utgjør et verdifullt grunnlagsmateriale. Flertallet mener imidlertid at det må arbeides langt mer på den juridiske siden før man kan komme frem til hva slags erstatningsordninger som bør etableres, og som dessuten i stor grad avhenger av hva slags løsninger man kommer frem til i sluttstatusforhandlingene.

Flertallet viser til at den norske totalstøtten til palestinerne i 2001 var på 436 mill. kroner. Av dette gikk 100 mill. kroner til palestinske flyktninger gjennom UNRWA. Deler av dette beløpet ble brukt til palestinske flyktninger andre steder enn i Palestina, f.eks. Syria, Libanon eller Jordan. Utenom de 100 mill. kronene kom mindre beløp til FAFO for FAFOs forskning på palestinerne levekår i palestinske leire. I 2002 er totalbeløpet 520 mill. kroner.

Flertallet mener Norge skal fortsette både sitt politiske og økonomiske støttearbeid for å utrede løsningsmodeller på flyktningeproblemet. Det politiske engasjementet for å få fredsprosessen i gang igjen, samt arbeidet med å skaffe både kortsiktig og langsiktig bistand til palestinerne må også fortsette. Flertallet minner i den sammenheng om Regjeringens uformelle AHLC-møte i Oslo den 25. april 2002, der giverlandene til sammen ga tilsagn om 1,2 mrd. USD i bistand til palestinerne for inneværende år.

På denne bakgrunn mener flertallet at en i dagens situasjon fra norsk side kan håndtere de oppgaver en står overfor innenfor det nåværende virkemiddelapparatet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det ikke lenger synes å være grunnlag for en gradvis utvikling mot en politisk løsning gjennom tillits- og sikkerhetsfremmende tiltak. Erkjennelsen øker derfor både hos partene og det internasjonale samfunn om at når forhandlinger igjen måtte komme i gang, må man gå direkte på sluttstatusforhandlinger.

Disse medlemmer anser at spørsmålet om flyktingenes status kommer til å bli ett av de vanskeligste spørsmålene å løse. De palestinske kravene omhandler både retten til å vende hjem, samt rett til kompensasjon bygd på FNs resolusjon 194 og Menneskerettighetserklæringen. Kompensasjonsordninger, samt ny bosetting av flyktingene etter at en fredsavtale er inngått har blitt anslått til å kunne dreie seg om summer helt opp til 50 mrd. USD. En rettferdig løsning som de palestinske flyktingene kan godta vil trolig føre til at det internasjonale samfunn må inn med en av de største hjelpeoperasjonene i historien. Uten dette blir en løsning for flyktingene bare en løsning "på papiret". Disse medlemmer mener derfor det er viktig å starte et langsiktig arbeid med å forberede en løsning

på dette problemet. Et fond kan derfor være med på å sørge for at det ikke ligger noen hindringer i veien for en politisk løsning for flyktingene.

Disse medlemmer understreker at opprettelsen av et slikt fond ikke må forveksles med det arbeidet som gjøres for de palestinske flyktingene gjennom UNRWA og annet humanitært arbeid. Dette humanitære arbeidet må fortsette i uforminskert styrke. En stor andel av flyktingene er fullstendig avhengig av den humanitære hjelp som gis både i form av skolegang, helsevesen og også direkte matvarehjelp. Et fond for de palestinske flyktingene skal derimot bidra til å finansiere den fremtidige permanente løsningen som partene forhandler seg frem til. Disse medlemmer viser til forslaget i dokumentet og vil fremme dette.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen opprette et folkefond for de palestinske flyktingene, og bidra med et betydelig beløp. Det norske folk inviteres til å bidra.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:112 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg, Haakon Blankenborg og Gunhild Øyangen om opprettelse av et folkefond for palestinske flyktinger - bifalles ikke.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 29. mai 2002

Thorbjørn Jagland
leder

Finn Martin Vallersnes
ordfører

Åslaug Haga
sekretær